Rakkaat ystävät, sukulaiset, kollegat ja oppilaat, kiitos että olette täällä. Kiitos että toitte värejä tähän päivään – juuri niin kuin Sari, meidän Sade, toivoi.

Minä olen Mika, Sarin aviomies ja elämänkumppani kaksikymmentäseitsemän vuoden ajalta. Puhun tänään ihmisenä, joka sai kutsua häntä puolisoksi, parhaaksi ystäväksi ja kodin sydämeksi.

Sari Helena Miettinen syntyi 2.7.1971 ja lähti kesken kesken, viidenkymmenenneljän vuoden iässä. Se tuntuu epäoikeudenmukaiselta, ja silti, kun ajattelen kaikkea mitä hän ehti kaivertaa meihin toisiimme, on vaikea sanoa, että hänen elämänsä olisi ollut kesken. Sade teki tavallisesta päivästä täyden.

Hän kasvoi Kuopiossa. Savolainen valo ja lempeä sitkeys seurasivat häntä kaikkialle. Joensuussa hän opiskeli luokanopettajaksi, koska hän uskoi, että sivistys ei ole pelkkää tietoa, vaan tapa katsoa ihmistä: nähdä potentiaali, vaikka se vasta pilkistäisi.

Jyväskylästä tuli koti. Sari opetti yli kaksikymmentä vuotta. Hän oli se luokanvalvoja, joka tiesi, kenellä on tänään vaikea aamu, ja joka muisti jokaisen vahvuuden nimeltä. Hän järjesti koulun kevätlaulajaiset vuodesta toiseen, eikä koskaan antanut ohjelmalehtisen olla vain ohjelmalehtinen – se oli aina pieni juhla siitä, että ääni kantaa ja yhdessä olemme rohkeampia.

Kotona Sade oli valoisa, sinnikäs, luova ja kannustava. Se näkyi tavoissa, ei julistuksissa. Aamuisin hän hyräili keittiössä kaksi tai kolme säveltä, jotka vaihtuivat vuodenajan mukaan. Niistä tuli meidän perheen säätiedotus: tänään sataa – laitetaan villasukat – tai tänään paistaa – lähdetään töiden jälkeen marjaan.

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

Veera ja Aleksi, teidän äitinne osasi kysyä oikealla hetkellä oikean kysymyksen. Ei “miksi et osannut”, vaan “mikä auttaisi sinua onnistumaan”. Kun toinen teistä kiukustui läksyihin, hän piirsi sivuun pienen kartan: “Näin sinä etenet tästä kohtaan, jonka jo osaat.” Se oli hänen tapansa uskoa, että ihminen kasvaa sinne, minne häntä katsotaan.

Sari rakasti laulamista. Kuoro ei ollut hänelle vain nuotteja ja harjoituksia, vaan hengitys, joka synkronoituu toisten kanssa. Hän käveli harjoituksista kotiin kirkas pipo päässä ja sanoi: “Tänäänkin löytyi yksi kohta, joka soi vähän paremmin, kun uskalsi kuunnella vierustoveria.”

Hän rakasti myös liikettä – pitkät juoksulenkit, hiljalleen vaihtuvat kadut, kaupunkimaratonit, joissa ihmisjoukon kannustus nosti askeleen millin kerrallaan. Maalissa hän ei koskaan puhunut ajasta ensin. Hän kertoi, kenen kanssa jutteli kolmannella kympillä ja minkä talon ikkunalaudalla oli kaunein ruukku.

Siitä tulikin toinen rakkaus: keramiikka. Saven äärellä Sade oli hiljainen ja keskittynyt. Hänellä oli tapana kääntää kuppi kädessään ja etsiä siitä pieni epätäydellisyys, joka teki esineestä oman. “Täydellisyys on steriiliä”, hän sanoi. “Elämä jättää juovia. Niistä näkee, että sitä on eletty.”

Ja kun marjat kypsyivät, me teimme retkiä, joissa saalis ei ollut tärkein. Sade kulki mättäältä toiselle, pysähtyi välillä kuuntelemaan metsän kohinaa kuin kuoron pidätettyä hengitystä. Runo-koira otti tietenkin marjoista osansa – yleensä juuri niistä, jotka Veera oli katsonut parhaiksi. Siitä syntyi ne kotimatkan naurut, jotka kuuluvat edelleen meidän sisäiseen soittolistaan.

Sarin rakkain arvo oli perhe. Sitten tulivat sivistys, oikeudenmukaisuus ja toivon vaaliminen arjessa. Hän piti huolen, että kotona sai vaihtaa mielipidettä kesken lauseen, jos kuuli jotain uutta. Oikeudenmukaisuus näkyi siinä, miten hän kantoi heikomman puolta – koulussa se tarkoitti usein sitä, että hiljaisinkin oppilas sai estradin kevätlaulajaisissa. Kotona se tarkoitti, että viimeinen pulla puolitettiin, vaikka se olisi pitänyt jakaa kolmen kesken. Ja toivo – se asui hänen tavassaan

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

tehdä huomiselle tilaa jo tänään: esiin nostettu laulukirja, pöydällä odottava savikuppi, eteisessä valmiiksi asetettu juoksulippa.

Kun minä ajattelen meitä kahtena, muistan laiturin. Kesäyön, joka oli niin hiljainen, että kuulimme järven hengittävän. Olin hidas sanoissani ja nopea sydämessäni. Sade lauloi minulle laulun, jonka oli itse tehnyt. Se ei ollut valmis, mutta juuri siksi täydellinen. Kihlasormus liukui sormeen samalla pehmeällä asenteella, jolla hän suhtautui kaikkeen: ilman näyttävyyttä, suoraan sydämeen.

Hänessä oli lempeä huumori, joka ei tarvinnut paksuja naururaitoja. Jos arki kiristyi, hän saattoi istahtaa portaille ja viheltää pätkän, jonka merkityksen me tiesimme: nyt hengitetään. Sitä ihmiset kaipaavat hänessä eniten – aamuisia laulunpätkiä, pientä vinoa hymyä ja kykyä nähdä jokaisessa ihmisessä se kohta, joka jo toimii.

Sari ei ollut ongelmattomuuden ihminen, vaan sinnikkyyden. Kun vastatuuli tarttui hihaan, hän tiivisti askeleen. Kun sairaus astui taloon, hän pyysi meitä olemaan pelkäämättä värejä. Hän päätti, että toivo ei ole kieltämistä, vaan suunta. Niinpä me maalasimme kalentereihin juoksupolkujen pituudet, vaikka välillä lähdimme vain korttelin kulmalle. Hän sanoi: “Tule, mennään sen verran kuin hyvältä tuntuu.” Yleensä se oli aina muutaman askeleen pidemmälle kuin luulimme.

Opettajana hän jätti luokkiinsa saman jäljen kuin savi jätti sormiinsa. Minä kuulin monta kertaa: “Miettisen Sari opetti minua katsomaan itseäni lempeämmin.” Hän kirjoitti todistuksiin lauseita, jotka oli helppo kantaa vuosia: “Sinussa on rauhaa, joka rauhoittaa muitakin” tai “Keksit ratkaisuja, joita kukaan ei odota, ja siksi muut oppivat sinulta.” Näin hän kasvatti – osoittamalla, missä jo on voimaa.

Sarin lempinimi oli Sade, ja se sopi häneen. Hän lankesi meidän ylle tasaisesti, elvyttävästi, ei myrskynä vaan hyvänä kasteluna. Hänen kanssaan maailma pysyi kasvukelpoisena.

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

Meillä on tänään myös käytännön toive: Sade halusi, että laulamme yhdessä hänen lempilaulunsa. Se hetki tulee myöhemmin, ja toivon, että annatte äänenne kuulua – kauniisti tai karheasti, ei väliä. Se on yhteinen kiitos. Ja jos haluatte muistaa häntä, Sade toivoi lahjoituksia Syöpäsäätiölle. Hän uskoi tutkittuun tietoon ja siihen, että pienetkin panokset kääntävät suurta venettä.

Veera, Aleksi – äitinne lauloi teille sanattomasti joka päivä: Mene, sinä osaat, minä olen tässä. Se laulu ei lopu. Kun kuulette aamulla jonkin pienen säkeen, joka takertuu kielelle, luottakaa siihen. Se on teidän sisäinen sävelkorkonne, jonka hän ehti asettaa kohdalleen.

Runo, meidän koiramme, odottaa muuten edelleen oven suussa juuri siihen aikaan, kun Sari usein palasi lenkiltä. Se on muistutus siitä, että rakkaus jättää rutiineja, joihin on hyvä palata – ja joista on lempeää opetella eteenpäin.

Minulta on kysytty, mitä minä kaipaan eniten. Ehkä tätä: sitä, miten Sade seisoi takanani keittiössä ja laski kätensä olkapäälle juuri silloin, kun en itse löytänyt oikeaa sanaa. Tai sitä, miten hän toi perjantai-iltaisin pöytään kupin, jossa oli pieni vinous – ja sanoi hymyssä suin: “Tämän reunassa on elämä.” Tai niitä hetkiä, kun hän pysäytti meille sopivaan horisonttiin: “Katsotaan vähäksi aikaa kauas, siellä murheet kutistuvat.”

Tämä puhe ei ole jäähyväinen kaikelle, minkä hän aloitti. Se on lupaus jatkaa. Jatkamme laulamista yhdessä. Jatkamme toivon vaalimista arjessa. Jatkamme oikeudenmukaisuuden puolella seisomista, etenkin silloin, kun on helpompaa katsoa ohi. Jatkamme oppimista, joka ei pääty todistukseen.

Ja me juhlimme elämää, koska se oli Sarin tapa olla maailmassa. Hän ei vähätellyt surua, mutta hän ei antanut sen määritellä kaikkea. “Itku ja laulu mahtuvat samaan päivään”, hän sanoi kerran, kun palasimme sairaalasta. Tänään me teemme juuri niin.

Sade, rakas – jos voin vielä sanoa yhden muiston: siinä laituriyössä, kun sanoit kyllä, sinä hymyilit ensin ja lauloit pienen säkeen, jonka sanat unohdin jo silloin,

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi

mutta jonka rytmi on ollut minussa siitä asti. Minä kannan sitä edelleen. Me kannamme.

Kiitos, että olit valoisa. Kiitos, että olit sinnikäs. Kiitos luovuudesta, joka teki kodista ateljeen ja koulusta pajan. Kiitos kannustuksesta, joka kasvoi meissä itsevarmuudeksi.

Nyt me päästämme sinut lempeästi irti – emme siitä, mitä annoit, vaan siitä, että olet vieressäni pöydän toisella puolella. Me jatkamme matkaa sinun askeleesi muistissa, sinun laulunpätkäsi huulilla, sinun katseesi lämmössä.

Ja kun hetken päästä laulamme, annetaan äänien kohdata niin kuin Sari opetti: kuunnellen vierustoveria. Se tekee meistä yhdessä rohkeampia.

Kiitos, Sade. Me rakastamme sinua. Me elämme niin, että toivo mahtuu jokaiseen päivään. Ja me uskomme, aivan kuten sinä uskoit, että pienet teot tekevät maailmasta oikeudenmukaisemman ja kodin, johon on aina hyvä palata.

Tämä puhe luotiin osoitteessa muistopuheet.fi.Vastaa muutamaan kysymykseen ja luo oma personoitu puheesi nyt osoitteessamuistopuheet.fi

Luo oma personoitu puheesi osoitteessa muistopuheet.fi